

Ogier van Denemerken

Charloot ende Ogier voeren te samen [61]
tote dat si ten rechten crite ¹ quamen.
Karahren sachse ende al onvervaert
spranc hi up sijn goet paert. 2905
Hi reet te Ogier ende sprac te hande:
“Ogier, nu siet hier Gloriande,
ver[...] doresconer joncfrauwen
[...] bi mijnre trauwen, ²
Ic wille se ooc,” seede hi,” calangeren.” ³ 2910
Doe was daer gheen langher meren. ⁴
Manlijc liet sinken sijn spere ⁵
ende vergaderden met groten ghere.
So seere si up malcander staken,
dat hare spere beede braken. 2915
Die sticke worpen si uten handen
ende vinghen ⁶ beede te ⁷ haren branden.
Ogier heeft sijn swert gegrepen
ende Karahren enen slach ghegheven,
dat dat vier uten helme spranc 2920
ende dat dors knielde ane sinen danc.
Dies wart Karahren harde gram.
Met beeden handen hi nam
sijn swert ende hevet hoghe verdreghen ⁸

---

1. [Hertaling] *crite* < *strijte*.

2. [Hertaling] *ver[...] doresconer joncfrauwen / [...] bi mijnre trauwen* < *Ver [...] ye dorch schoner jumpfrauwen / N[...] by miner truwe..* In beide verzen vertoont het handschrift een lacune van telkens ca. 15 letters.

3. [Woordverklaring] *calangeren*: opeisen.

4. [Woordverklaring] *meren*: synoniem van ‘merren’ (“wachten, ophouden”).

5. [Hertaling] *Manlijc liet sinken sijn spere* < *Manlich ließ er sincken sin spere*. Het meervoud in het volgende vers wijst erop dat ‘manlijc’ niet als adjectief (“dapper”) maar als voornaamwoord (“elk van beide”) bedoeld is en dat ‘er’ in de Dt. zin bijgevolg een onnodige toevoeging is.

6. [Hertaling] *vinghen* < *griffent*. Mnl. ‘gripen’ wordt met een object verbonden (vgl. vers 2918) en niet met een bepaling ingeleid door ‘te’. Het werkwoord ‘vangen’ met een ‘te’-bepaling daarentegen betekent “grijpen”. Door deze aanpassing wordt de herhaling van ‘grijpen’ vermeden.

7. [Woordverklaring] *vaen te*: grijpen naar, de hand slaan aan.

8. [Woordverklaring] *verdraghen*: opheffen, optillen.

Ogier van Denemerken

ende Ogier den halsberch dorsleghen.	2925
Mer God bewaerdene in dier stont, dat hi bleef onghewont.	
Charloot ende Sadoni waren ooc ghereden ieghelijc upten andren met nidicheden, dat ieghelijc tumelde ¹ tenden den spere.	2930
Charloot spranc up met groten gheere ende Sadoni als een lioen. ²	
Doe mochte men groot ghemoet ³ sien doen. Charloot ghegreep sijn swaert ende slouch Sadoni ter vaert	2935
ende heeftene ⁴ seere ghewont. Sadoni green ⁵ als een hont ende greep dat swert te hant.	
Also vacht ooc die Persant. Up Ogier hieuw hi harde seere.	2940
Ooc hief Ogier dat swert met enen keere ende slouch Karahen van Perthie beede dor halsberch ende curie ⁶	
ende gaf hem daermede ene wonde groot, daer dat bloet ute vloot. ⁷	2945
Ter erden viel die payien. Dat hevet die joncfrauwe ghesien. Dies hadde hi grote scande. Hine wildet omme die helt van sinen lande.	
Corteine verhief hi scier ende slouch weder up Ogier ende gaf hem ene wonde onsoete.	2950

---

1. [Woordverklaring] *tumelen*: neer storten (van het paard).

2. [Hertaling] *ende Sadoni als een lioen* < *Und Sadoni als ein leon*. Het ziet ernaar uit dat in dit vers een predicaat ontbreekt ('brulde', 'weerde zich?'), maar het kan ook elliptisch nevensgeschikt zijn aan het vorige vers. Daarom hebben we hier niet ingegrepen.

3. [Woordverklaring] *ghemoet*: het op elkaar treffen, vijandelijke ontmoeting.

4. [Hertaling] *Ende beeftene* < *Und er stunt*. Onzeker.

5. [Woordverklaring] *grinen*: huilen.

6. [Woordverklaring] *curie*: lederkolder.

7. [Woordverklaring] *vloden* / *vloeyen*: vloeien, stromen ('vloot' is een presensvorm).

Ogier van Denemerken

[...] ¹	2952a
Mer hine louch mer ene cleene stont. ²	
Al was Ogier seere ghewont, nochtan ghinc hi weder slaen upten payien. ³	2955
Sulke slage mochte men ontsien alse manlijc andren gaf. Die maelgien deden ⁴ niet een caf jeghen hare scerpe brande daer si vochten upten sande. ⁵	2960
N u hoort van den andren stride dien hielden met groten nide Sadoni ende Charloot.	[62]
Iegelijc hadde andren gherne brocht te doot up dat hijs hadde macht.	2965
Sadoni slouch met groter cracht ende wonde Charlote onsochte. Mer Charloot was van coenen ghedochte ende gaf hem enen slach met sinen brande. ⁶	
Nie ne vochten vier rudders in enen lande ⁷ alse daer up dat plein. ⁸	2970
Ogier hielt over vilein	

---

1. [Hertaling] [...]: Hier schijnt een vers te ontbreken: 'onsoete' in het vorige vers heeft geen rijmpartner.

2. [Hertaling] *Mer hine louch mer ene cleene stont* < *Me er lag ein cleine stund*. Uit niets blijkt dat Ogier door de slag die Karahen hem toegebracht heeft, gevallen is, wat 'lag' zou kunnen verklaren. Aan de andere kant verheugt Karahen zich over de geslaagde aanval, maar zijn vreugde duurt niet lang, want Ogier reageert onmiddellijk.

3. [Hertaling] *Al was Ogier seere ghewont, / nochtan ghinc hi weder slaen upten payien* < *Dorch alles das er was gewundt, / So ging er denoch slaben uf den payen*.

4. [Woordverklaring] *dieden*: helpen, baten, van nut zijn.

5. [Woordverklaring] *sant*: strijdperk. [Hertaling] *upten sande* < *uf zu sende*. [Weddige] *uf zu sende* > "miteinander". WeNo leidt 'zu sende' af van Mhd. 'zesament'.

6. [Hertaling] *ende gaf hem enen slach met sinen brande* < *Und gab ime einen schlag mitten zu dem brand*.

7. [Hertaling] *Nie ne vochten vier rudders in enen lande* < *Das nit vier ritter vachten in einem land*.

8. [Woordverklaring] *plein*: veld waar een tweekamp gehouden wordt; synoniem van 'crijt'.

Ogier van Denemerken

dat hi heere Karahen niet en hadde verslegghen. ¹
Met beeden handen heeft hi verdreghen
sijn swert ende dorslouch den Persien 2975
den goeden halsberch mettien.
Hi maecte hem ene grote wonde
datti vore hem uptie stonde
cnielen moeste up sine cniën.
Gloriande heeftet wel ghesien 2980
ende sprac al stillekine:
“Biden voghet Apoline,
nu can ic ghevisieren ²
welc hem best doet ³ onder desen vieren.
Hoe sterc een rudder es Ogier, 2985
scone, jonc ende int herte fier.
So es ooc mijn lief, die soudaen. ⁴
Hi vecht ooc wel, sonder waen.
So doen ooc Sadoni ende Charloot,
bi Mamet, die mi gheboot.” ⁵ 2990
Dus mercte die joncfrauwe dat ghevichte.
Die swaerde ghinghen ooc ghedichte.

Groot was die camp ende ontsiene. [63]
Nu hoort van Davimonde, den payiene.
Hi wapinde hem met tienhondert man, 2995
den besten die hi gekiesen can.
Buten ⁶ Rome quam die payien
omme die heeren vichten te sien.

---

1. [Hertaling] *Ogier bielt over vilein / dat hi heere Karaben niet en hadde verslegghen* < *Ogier bielt ein onner vilein. / Das ber Karaben nit bett verschlagen.* [Weddige] *onner* > ‘Unehre, Schande’ (WeGl).

2. [Woordverklaring] *ghevisieren*: zich een voorstelling van iets maken.

3. [Woordverklaring] *bem doen*: zich voordoen, zich gedragen

4. [Hertaling] *mijn lief, die soudaen* < *min lieber vatter der soldan.* In deze context moet Karahen bedoeld zijn. Niet hij, maar wel Sadoni is een neef (‘vatter’) van Gloriande. Het woord ‘vatter’ schijnt dus toegevoegd te zijn.

5. [Hertaling] *bi Mamet, die mi gheboot* < *Bi Mamet, der nu gekort.*

6. [Hertaling] *Buten* < *Zuschent.* [Weddige] *Zuschent.* WeNo interpreteert “zwischen Rom und Karls Lager”.

Ogier van Denemerken

Ende sijn volc was daerbi hemeleke.	
Die vier heeren ghewaerleke	3000
sloughen malcander vele seere.	
Iegelijc dede upten andren nauwen ¹ keere.	
Sadoni drouvede seere in sinen moet	
dat een kerstijn so langhe vore hem stoet.	
ende dies liet hi hanghen sinen scilt	3005
ende slouch Charlote met ghewilt	
so seere sonder wanc,	
dat tvier uten helme spranc.	
Charloot balch hem mettien	
ende slouch weder upten payien,	3010
dat hi hem den helm up dede. ²	
Ooc hevet hi hem metter snede	
dat museel ³ vanden helme gheslegghen	
ende die nose hevet hi ofgedreghen. ⁴	
Doe Sadoni also wart ghewont,	3015
en hadde hi daerin gheene stont	
langher ghebedet sekerlike	
om al dat goet up ertrike.	
Mer hi spranc behendeleke up sijn paert	
ende vlo dane met snelre vaert,	3010
wat sijn paert mochte ghedraghen	
ende Charloot voer hem najaghen.	
D it sach Davimont, die payien.	[64]
Scande moete hem ghescien.	

---

1. [Hertaling] *nauwen* < *nuwen*.

2. [Woordverklaring] *opdoen*: doorboren, openrijten. [Hertaling] *dat hi hem den helm up dede* < *Das sich der helm uf tede*. Onzeker. Het wederkerige Mnl. werkwoord 'opdoen' betekent "opstaan" en komt hier dus niet in aanmerking.

3. [Woordverklaring] *museel*: snuit, snoet. [Hertaling] *museel* < *achsel*. Volgens de tekst moet het om het deel van de helm gaan dat de neus beschermt. Vermoedelijk is hier dus hetzelfde bedoeld als in vers 2116. [Weddige] *achsel* > "(Stech-)Achsel, am Harnischkragen befestigter Achselschutz". WeGl identificeert dit met Mnl. 'assel' ("schouder").

4. [Woordverklaring] *afdraghen*: afhouden, afslaan, vooral van ledematen of delen van de wapenrusting.

Ogier van Denemerken

Hi quam ghereden met tienhondert man.	3025
Alse Charloot dit sach, vlo hi van dan.	
Davimont quam met ghewelde ¹ daer die heeren helden.	
Hi greep sijn swert scier ende slouch upten Danoys Ogier,	3030
daer hi vacht sinen camp.	
Ogier sprac: "Dits een grote scamp, ² heere soudaen van Perthie, dat ghi so hebt verraden mi."	
Mettien worde slouch hi in den hoop. ³	3035
Sine cochten nie so dieren coop.	
Charloot vacht ooc behendelike ende Karahen, die soudaen rike, ⁴ dede hem in Ogiers helpe mede.	
Corteine, sijn swert, hadde goede snede.	3040
Dat sceen Corfante, den coninghe, dien hi verslouch in waren dinghen.	
D avimont riep sijn tekijn ⁵ scier	[65]
ende reet met crachte up Ogier ende heeft hem met ghewelt ghevaen.	3045
Ay God, hoe gram ⁶ wart die soudaen up Davimonde, den heere, dat hi hem dede dese oneere.	
Alse Charloot sach sonder waen dat Ogier daer bleef ghevaen,	3050

---

1. [Hertaling] *Davimont quam met ghewelde* < *Davimont kam*. In de Dt. tekst ontbreekt het einde van het vers.

2. [Woordverklaring] *scamp*: schande, oneer.

3. [Woordverklaring] *hoop*: menigte, troep.

4. [Hertaling] *Ende Karaben, die soudaen rike* < *Uf Karaben den soldan rijch*. LuFl heeft blijkbaar niet geregistreerd dat Karahen omwille van het verraad van Davimont het front wisselt.

5. [Woordverklaring] *tekijn*: wapenkreet, strijdleuze (als hoorbaar herkenningsteken).

[Hertaling] *Davimont riep sijn tekijn scier* < *Davimont rieff sinen zechen schier*.

[Weddige] *zechen* > "zehn Hundertschaften" (WeNo, met verwijzing naar vers 3025).

6. [Hertaling] *gram* < *gracia* (zie WeEm).

Ogier van Denemerken

sette hi hem ter vlochte
wat sijn ors ghelopen mochte
tote hi in dat heer was comen.
Ende alsene Karel heeft vernomen
sprac hi te hem vele scier: 3055
“Lief kint, waer es Ogier?”
Charloot antworde ter stont:
“Hem hevet ghevanghen Davimont,
Glorianden broeder, die payien.
Vele leets moete hem ghescien. 3060
Vorwaer ic hadde sonder blijf
Sadoni ghenomen tlijf,
ende Ogier hadde den soudaen
ooc versleghen, sonder waen.”
Doe sprac Karel, die coninc fier: 3065
“Edle Namels van Bavier,
ons hevet vertoornt die payien,
Vele leets moet hem ghescien.”
Namels drouvede seere om sinen maghe.
Die Fransoyse hadden grote claghe. 3070

N u hoort van Karahen, den Persien. [66]
Hi vergaderde meneghen payien,
daer hi mede ghinc in den sale.
Dammirael ontfincken wale.
Doe sprac Karahen, die soudaen: 3075
“Heere, ic biddu sonder waen,
dat ghi mi wreket over uwen sone, ¹
want te lieghene was ic onghewone.
Ooc gheloofdic Karle alsoe goet payien,
dat Ogier niet en soude messcien 3080
van iemene sonder van mi te waren. ²
Dat hevet u sone sonder sparen
ghebroken. Als een valsc tiran

---

1. [Hertaling] *dat ghi mi wreket over uwen sone* < *Das ir nu fragent uber uwern sun.*

2. [Hertaling] *van iemene sonder van mi te waren* < *Von yeman sonder mir zufaren.*
[Weddige] *Von yeman sonder mir zufaren* > “von jemandem ohne mein Zutun.”

Ogier van Denemerken

quam hi up ons ghereden dan.
Charloot ontvlo, hi vinc Ogiere, 3085
mer hi en mach hem in gheenre maniere
behouden, hi moetene ¹ laten keeren.”
“Karahen, ghi en dert ons niet leeren,”
sprac te hem die ammirael,
“want Ogier es, dat weet ic wael, 3090
die bloeme van al kerstijnheit. ²
Daeromme wert dat keeren verseit, ³
want hi sal hanghen, bi Tervogant.”
Doe antworde die Persant
den ammirale ende sprac: “Heere, 3095
bi Mamet, dien ic minne seere,
doet ghi Ogiere nemen tlijf,
uwen sone en verdinghede ⁴ man no wijf, ⁵
updat icken mochte begaen,
ic soudene dat hoeft ofslaen.” 3100
Mettien liet Karahen die tale
ende ginc te voet in den sale,
daer hi Gloriande hadde vonden.
Tote haer sprac hi ter selver stonden:
“Scone joncfrauwe, ic bidde u 3105
dat ghi mi helet nu
mine wonden, die ic hebbe ontfaen.”
Die maghet antworde alsaen:
“Heere, dat wil ic doen gherne,
want mi ⁶ en staets niet tontberne.” 3110
Also ghinc die maghet te hant,
daer si haren balsame ⁷ vant,

---

1. [Hertaling] *moetene* < *mohte*.

2. [Hertaling] *van al kerstijnheit* < *von der gantzen cristenheit*.

3. [Woordverklaring] *versegghen*: verbieden. [Hertaling] *Daeromme wert dat keeren verseit* < *Davon wurt das keren verseyt*.

4. [Woordverklaring] *verdinghen*: verlossen, in vrijheid stellen, redden.

5. [Hertaling] *uwen sone en verdinghede man no wijf* < *Uwern son verdingte man und wip*. [Weddige] *verdingte*. WeGl vertaalt ‘verdingen’ als “vor Gericht laden”.

6. [Hertaling] *mi* < *nu*.

7. [Woordverklaring] *balsame*: Het gaat blijkbaar om een toverdrank die wonden geneest.

Ogier van Denemerken

dien si gaf den soudaen,
diere of dranc, ende also saen
waren hem sine wonden ghenesen. 3115
Ter joncfrauwen sprac hi mettesen:
“Lieve, ic bevele u Ogier.”
Mettien woorden ghinc hi scier
uten sale met meneghen Persant,
die van hem houdende was sijn lant. 3120
Te sijnre herberghe ghinc hi ter vaert
ende wapinde hem onghespaert.
Enen muul dedi bringhen ghereet,
daer hi met crachte up screet.
Hi reet vort ter porten uut, 3125
alleene sonder gheloot.
Hem volghede weder cnape no garsoen.
Dus reet die hoghe baroen
tote hi quam int kerstijn here.
Vore Karels tente met groten gheere 3130
beete ¹ hi ende ghinc inne.
Ten coninghe sprac hi met sinne:
“Heere coninc, heere van Vrankerike,
ic bem hier comen sekerlike
in ostagen te u 3135
vor Ogiere, dien nu
dammirael hevet ghevaen.
Ende eist dat Ogier werde verdaen,
so wat doot daden si, ²
die selve doot doet ooc mi. 3140
Mer comt Ogier, so bem ic quite.”
Karel antworde met vlite:
“Heere soudaen, daer mede ghenoughet mi.”
Also bleef die heere van Perthie
in ostagen bi Karle, den heere, 3145
daer menne dede meneghe eere.

---

1. [Hertaling] *beete* < *Batt*.

2. [Hertaling] *so wat doot daden si* < *So was tods totent sie*. Onzeker.

Ogier van Denemerken

- A**lse dit dammirael vernam, [67]
wart hi toornich ende gram
ende swoer bi Mamet, sinen heere,
dat hi Ogier met seere 3150
soude doen nemen dlijf.
Doe sprac Gloriande sonder blijf:
“Heere, ghi sult, wats ghesciet,
Ogier noch doen doden niet.
Mer ghevet hem mi ghevaen 3155
tote dat weder comen es die soudaen.
Ende dan dodet hem na uwen wille,
wilt ghi, beede lude ende stille.”
“Dat lovic,” sprac dammirael scier.
Also haelde men der joncfrauwen Ogier, 3160
dien si in hare camere leede.
Sonder enech langher beeden
gaf si hem drincken balseme diere.
Doe ward hi ghenesen sciene.
Ooc haddi alre spisen ghenouch 3165
ende ooc van drinken sijn ghevouch.
- N**u hoort van enen messalgier 3170
die den ammirael bootschap brochte sciene. [68]
Hi seide: “Heere, u groet te deser stont
die rike coninc Brunamont. 3170
Hi es comen hier int lant
ende met hem die coninc Canaant
ende Ryon, die Ammirant, ¹
ende die oude Roduwant. ²

---

1. [Hertaling] *Ryon, die Ammirant* < *Ryon dem ammoreyt*. Een woord als ‘admirant’ komt in het *MNW* niet voor. Eens te meer vermoeden we een samenhang met vers 1534, waar koning Synagoen van Ammirant vermeld wordt. [Weddige] *ammireyt* > “sarazen[ischer] Befehlshaber” (WeGl onder verwijzing naar Middellatijn ‘amiratus’ en Mhd. ‘admirat’).

2. [Eigenaam] *die oude Roduwant* < *der alt Roduweit*. Hoewel WeRe deze verbinding niet legt, ligt het voor de hand aan te nemen dat ‘Roduweit’ identiek is met koning Roduwant die ooit het land van koning Blanckaert roofde, dat Ogier voor hem herovert (verzen 8690 e.v.). Hij wordt hier dan ook ‘die oude’ genoemd. Minder waarschijnlijk is

Ogier van Denemerken

Ooc bringhen si sulc een heer met hem, 3175
dat ic tevoren seker bem,
al waren die kerstine van stale,
si souden se verwinnen wale.”
Dammirael wachte ¹ also hi dit horde,
dat ² hi quam ter porte. 3180
Mer heere Brunamont voer van der stede. ³
Nu moochdi horen wat hi dede.
Hi voer ten kerstinen here waert
up Broyforte, dat goede paert.
Dit hebben ghesien die Fransoyse 3185
ende Picaerden ende Aveloyse.
Die hertoghe Forcher nam met gheere,
so hi eerst mochte, ene sterke speere
ende ⁴ es hem comen te ghemoete. ⁵
Brunamont stac hem so onsoete 3190
dat hem diser vlooch ⁶ int herte
ende hi doot ter erden sterte.
Dit sach Morant vander Rivier.
Hi spranc up sijn ors scier

---

dat hij dezelfde onervaren peroon is die in vers 3788 een nogal grote bek opzet.

1. [Woordverklaring] *iet wachten*: (met spanning) uitkijken naar iets. [Hertaling] *wachte* < *lugte*. [Weddige] *lugte*. WeGl leidt ‘lugte’ af van Mnl. ‘loeken’ (“kijken, turen, schouwen, gluren”) en vertaalt ‘schauen’. [Woordverklaring] Het volgende vers beschouwen we als een objectzin bij ‘wachten’: Hij keek met spanning uit dat Brunamont voor de stadspoort zou verschijnen. [Hertaling] Het is niet ondenkbaar dat Dt. ‘lugte’ Mnl. ‘louch’ weergeeft, maar in dat geval is de aansluiting met het volgende vers onduidelijk.“

2. [Hertaling] *dat* < *Biß*.

3. [Woordverklaring] *van der stede*: van daar weg. [Hertaling] *van der stede* < *in die stete*. Brunamont komt niet naar Rome, maar gaat eerst een gevecht aan met de christenen.

4. [Hertaling] *ende* < *Das*. Het woord ‘das’ lijkt een relatieve zin in te leiden, wat echter weinig zin oplevert. Omdat een speer iemand niet zomaar tegemoet komt, lijkt het zinvoller ‘ende’ te lezen i.p.v. ‘dat’. Forcher rijdt in deze interpretatie een ‘joeste’ tegen Brunamont om hem tegen te houden, wat mislukt.

5. [Weddige] *nam mit gere / So er erst mochte ein starck spere, / Das ist yme kummen zu gemote* > “nahm eifrig, sobald er konnte, einen starken Speer an, der ihm entgegenkam.”

6. [Woordverklaring] *vliegben*: zich snel bewegen (in *MNW* een voorbeeld met een zwaard als onderwerp)

Ogier van Denemerken

ende reet jeghen den payien. 3195
Sinen scacht brac hi te drien,
mer Brunamont stac hem weder
dat hi ter erden viel neder.
Dit sach Namels van Bavier.
Hi reet up Brunamont scier 3200
ende brac sinen scacht ontwee,
mer Brunamont scade hem mee,
want hine van Morele reet.
Dies bolghen hem die Fransoyse, godweet,
ende voeren toe in allen siden. 3205
Doe en dorst niet langher biden ¹
Brunamont doe hise sach comen.
Mettien hevet hi dorse ghenomen
ende vlo met machte.
Die kerstine volchden hem na met crachte, ² 3210
mer het was al om niet.
Namels hadde ooc groet verdriet
omme Morele, sijn goede paert
dat hi verloor ter vaert.

N u hoort van Brunamonde vort. [69]
Als hi te Rome quam in ³ die poort,
vraghedi na den palas
daer dammirael in was.
Alse hi quam vor den sale,
vant hi daer bliscap wale. 3220
Seven coninghe sijn up ghestaen
diene wel hebben ontfaen.
Doe sprac die coninc Brunamont:
“Ghi heeren, ic was nu ter stont

---

1. [Woordverklaring] *biden*: wachten, dralen.

2. [Hertaling] *ende vlo met machte*. / *Die kerstine volghden hem na met crachte*. < *Und dar von brakte und er flobe mit maht*. / *Die cristen volgeten yme nach mit großer crafft*.
De ingreep is nodig omdat het Dt. vers 3209 te lang is en ‘van daer bringhen’ en ‘vlien’ evenals ‘macht’ en ‘cracht’ synoniemen zijn

3. [Hertaling] *in* < *an*.

Ogier van Denemerken

ghevaren in dat kerstine here, 3225
daer ic wan met groten gheere
drie orse, die ic hebbe bracht.
Daerof sijn van sulker cracht
ghone drie so goet bleven,
so moete ic met eren leven.¹ 3230
Ooc nam ic enen sijn lijf
vanden drien rudders sonder blijf,
die ic vanden orsen stac,
daer ic ons eens deels² ane wrac.”
Doe seide dammirael ter stonde 3235
den riken coninc Brunamonde
van Karahen, den soudaen,
dat hi camp nam sonder waen,
jeghen enen, hiet Ogier,
in kerstijnhede nes gheen so fier. 3240
“Hi hevet ooc verslegghen menegghen heere,
daer an hi ons hevet ghescadet seere.
Dat ghevecht was harde lanc
van hem beeden sonder wanc.
Dies hadde Davimont vaer 3245
ende bescudde Karahen daer
met menegghen ruddere stout ende fier,
so dat ghevanghen bleef Ogier,
die mi³ spade sal ontgaen.⁴
Dies balch hem⁵ die soudaen. 3250
Omme dat icken niet en wilde laten keeren,
so dede hi hem selven lettelt eeren,
want hi voer Karle in ostagen sijn.”
“Also helpe mi Apolijn,”

---

1. [Hertaling] *Daerof sijn van sulker cracht / ghone drie so goet bleven, / so moete ic met eren leven.* < *Darab sint von solcher krafft / Jene drij so gut blieben. / So muße ic mit eren leben.* Betekenis onduidelijk.

2. [Woordverklaring] *eensdeels*: een weinig, gedeeltelijk.

3. [Hertaling] *mi* < *nu*.

4. [Woordverklaring] *die mi spade sal ontgaen*: voor wie het lang zal duren eer hij mij ontkomt.

5. [Woordverklaring] *bem belghen*: zich boos maken. [Hertaling] *balch* < *belget*.

Ogier van Denemerken

sprac Brunamont, die coninc, 3255

“U en dar niet legghen an deser dinc.¹

Bi Mamette, die mi gaf tlijf,
gheeft mi u dochter, dat scone wijf.

Ic salse in corten daghen
te Parijs crone doen draghen.” 3260

Doe sprac dammiraël ter stont:

“Ic gheefse u. Gherouct,² heere Brunamont,
dat³ si ghecronet si te Parijs
ende van daer te Sinte Denijs!”

A l dese beroemeleke⁴ tale [70]
verstont Ogier harde wale

in die camere, daer hi lach,
dat hem int herte sere wach.⁵

Hi sach al omme metten oghen,
felle chiere⁶ beghan hi toghen⁷ 3270
ende slouch sine hande.⁸

Dat mercte die scone Gloriande.

Si sprac: “Mescomt u iet, Ogier?”

“Jaet,⁹ edele joncfrauwe fier.

Ic hore daer spreken enen payien. 3275

Nemmer moghe hem goets ghescien.

---

1. [Woordverklaring] *u en dar niet legghen / ligghen an deser dinc*: laat u daaraan niets gelegen zijn, windt u daarover niet op.

2. [Woordverklaring] *gherouken*: zorgen voor iets, zich om iets bekommeren.

3. [Hertaling] *dat* < *Uf das*.

4. [Woordverklaring] *beroemelijc*: trots, pralend, blufferig. [Hertaling] *beroemelike* < *berumte*.

5. [Woordverklaring] *weghen*: bedrukken, zwaar wegen op. [Hertaling] *dat hem int herte sere wach* < *Das ime das hertz sere vaht*. [Weddige] *Das ime das hertz sere vaht*. WeGl leidt ‘vaht’ (dat niet rijmt op ‘lag’) af van ‘ve(c)hten’ en vertaalt “unruhig sein”.

6. [Woordverklaring] *chiere*: gelaat, uitdrukking

7. [Hertaling] *toghen* < *zogen*. [Weddige] *zogen*. WeGl verbindt dit terecht met Mnl. ‘toghen’ (“tonen”), maar vertaalt “zien”.

8. [Hertaling] *ende slouch sine hande* < *Und bote zusammen sine hand*. Mnl. ‘boten’ of ‘boeten’ komen hier niet in aanmerking. Ook ‘die hande bieden’ (“de handen uitsteken”) past niet in de context. Alternatief voor ‘slouch’ ook: ‘wranc’.

9. [Hertaling] *Jaet* < *Ach ja*.

Ogier van Denemerken

U vader wil u hem gheven te wive,
Mer, scone joncfrauwe, bi minen live,
mochtic uwen vader spreken,
ic soude die vorwaerde ¹ breken 3280
tusschen hem ende den Sarrasijn.
Biden hemelscen Drochtijn,
eer ic Karahen u liete verliesen,
ic soude ee die doot daer omme kieser.”
Gloriande danctes hem seere 3285
ende sprac: “Ogier, edel heere,
ic sal u in mijn ghelede vaen ²
ende minen vader doen verstaen,
sulke dinc, die ons sijn goet.” ³
Also ghinc si metter spoet 3290
tote dat si in den sale quam
ende jeghen haer up stont menech man.
Si besaghen haer dor hare scoenhede.
Dammirael, haer vader, seede:
“Dochter, willecome! Bi Apoline, 3295
ic sal u gheven den besten Sarrasine,
die nu levet, dats wale cont.”
Gloriande sprac ter stont:
“Heere, waer es Karahen van Perthie,
die mi hout vor sine amie?” 3300
“Dochter, hi es bi den coninc
Karle vore Ogier in waerre dinc.”

---

1. [Woordverklaring] *vorwaerde*: afspraak, overeenkomst, verbond.

2. [Hertaling] *ic sal u in mijn gheleede vaen* < *Ich sal uch iemer geleidt gaen*. De combinatie van ‘gheleede’ en ‘vaen’ komt niet voor in het *MNW*. Vgl. vers 3348.
[Weddige] *Ich sal uch iemer geleidt gaen* > “Ich werde Euch stets freies Geleit gewähren”.

3. [Hertaling] *ende minen vader doen verstaen*, / *sulke dinc, die ons sijn goet* < *Und tun minen vatter verstaen / Solche ding dyer uns sij goet*. [Weddige] *Und tun minen vatter verstaen / Solche ding dyer uns sij goet* > “und meinem Vater zu verstehen geben, dass solch wichtige Rechtsangelegenheit uns teuer sei.”